

Nevezzük nevén a gyereket!

Hogyan hívhatjuk a rendszert, amiben élünk?

A REPUBLIKON INTÉZET ELEMZÉSE

2026. február

BEVEZETÉS

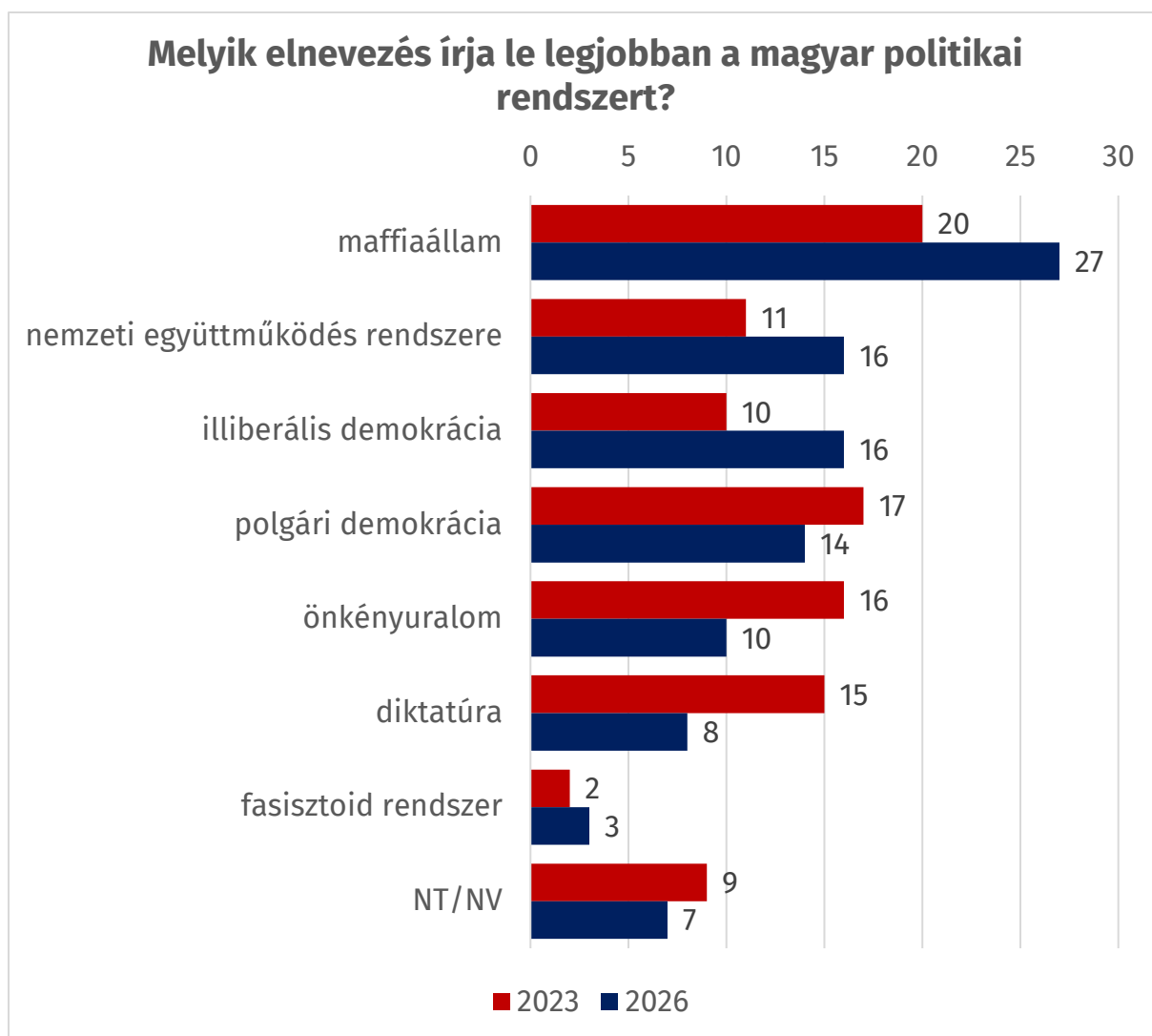
Tizenhat év kormányzás után joggal nevezhető a 2010-ben kezdődő politikai korszak Orbán-rendszernek, különösképpen, mivel ebben a másfél évtizedben a Fidesz-KDNP-kormányok jogi és politikai szempontból is teljesen új rendszert építettek fel Magyarországon. Bár viszonylagos egyetértés van arról, hogy a 2010-től kialakuló új rendszerrel leáldozott egy világnak, ami 1989-től kezdve az egymást váltó kormányok versenye mentén felépült, arról már nem egyeznek a vélemények, hogy milyen rendszer épült fel a helyén az elmúlt másfél évtizedben, és arról, hogyan kellene nevezni azt. Az Orbán-rendszert sokan sokféle képpen definiálják, a miniszterelnök maga számos definíciót vezetett be a közbeszédbe: NER, illiberális demokrácia, nemzeti szuverenizmus. A politikatudomány sokféle elnevezést és rendszerdefiníciót alkalmazott a mai magyar politikai rendszer leírására, mint hibrid rezsim, választási autokrácia vagy a Magyar Bálint szociológus 2013-ban megjelent, Magyar Polip című könyvében bevezetett maffiaállam. A Fidesz politikai ellenfelei a szélsőséges definícióktól sem riadtak vissza, olykor diktatúrának és fasisztoid rendszernek titulálták a Fidesz-KDNP kormányok uralmát.

Egy szó, mint száz: sokféleképpen nevezhetjük a magyar politikai rendszert, és több kutatás is foglalkozott azzal, hogyan viszonyul ehhez a kérdéshez a közvélemény. Jelen elemzésünk két adatsort hasonlít össze: a Medián 2023-as, témába vágó kutatását és a Republikon friss, 2026-os mérését, melyben megkérdeztük a válaszadókat, melyik elnevezés írja le legjobban a magyar rendszert. A válaszadók 7 különböző, negatív és pozitív jelentéstartalmú elnevezés közül választhatták ki azt, amelyik véleményük szerint a legtalálóbb.

EREDMÉNYEK

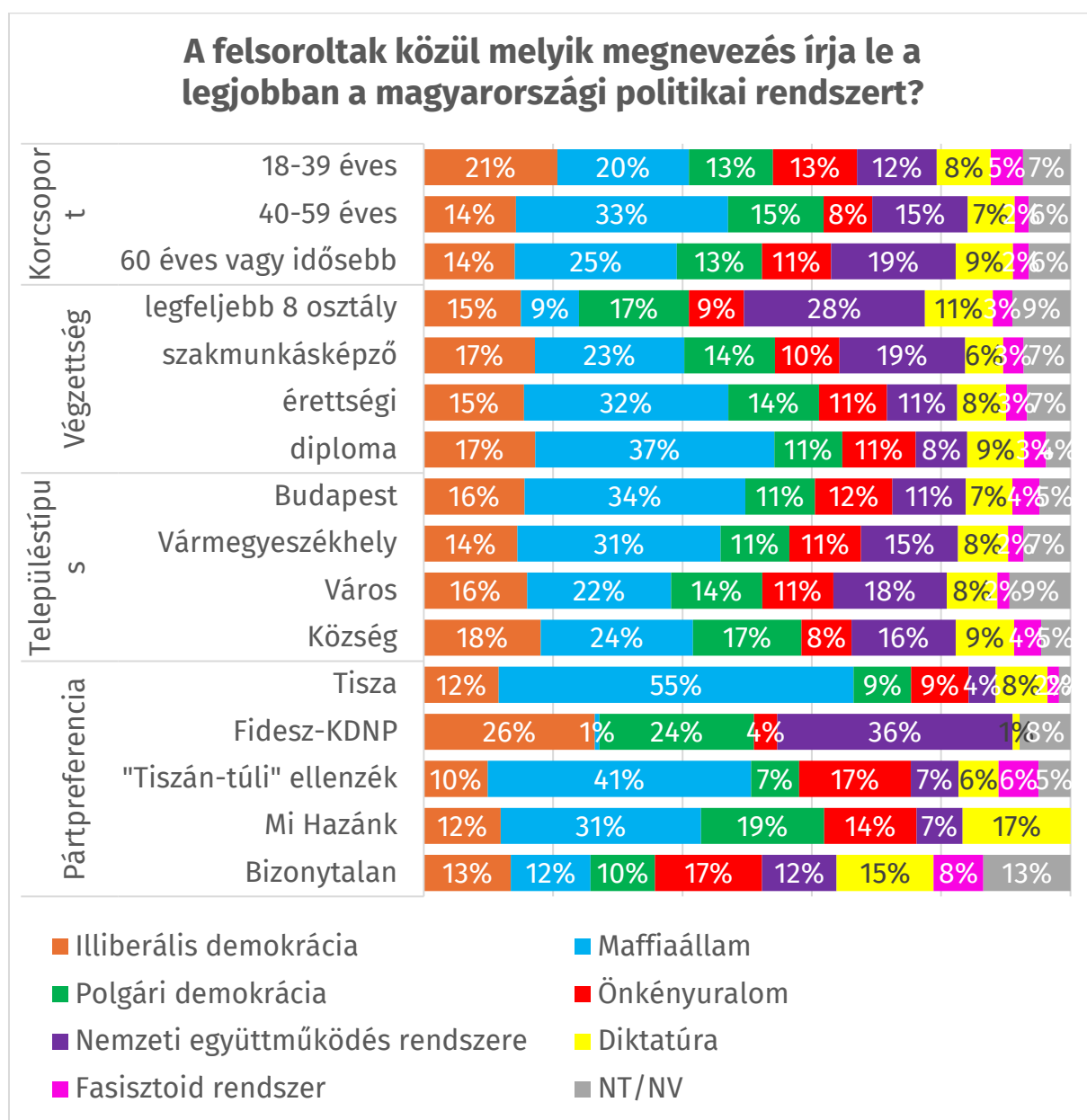
A legtöbb válaszadó a „maffiaállam” elnevezést tartja a legtalálóbb rendszerdefiníciónak 2026-ban. A kérdezettek 27 százaléka választotta ezt az opciót. 2023-hoz képest 7 százalékponttal nőtt az elnevezés előfordulása, így az elmúlt évek alatt lényegében kiemelkedett a korábban meglehetősen kiegyenlített mezőnyből. A „nemzeti együttműködés rendszere” (NER) és az „illiberális demokrácia” elnevezéseket egyaránt a kérdezettek 16-16 százaléka választotta, 5 illetve 6 százalékponttal nőtt az előfordulásuk 2023 óta. A válaszadók 14 százaléka szerint „polgári demokráciában” élünk, az elnevezés népszerűsége 3 százalékponttal csökkent, így bár 2023-ban ez volt a második legelterjedtebb elnevezés, mostanra a dobogóról is lecsúszott. Az „önkényuralom” elnevezés veszített népszerűségéből, 10 százalék választotta 2026-ban, szemben a 2023-as 16 százalékkal. A legnagyobb visszaesés a „diktatúra” elnevezés esetén figyelhető meg, 15-ről 8 százalékra, utolsó előtti helyre a „fasisztoid rendszer” definíció előtt, amely mindkét adatfelvétel során utolsó helyen végzett.

2023 óta a „maffiaállam” definíció elterjedtsége nőtt a legnagyobb mértékben, míg a diktatúra elnevezés szorult vissza a leginkább, aminek több oka is lehet. Egyfelől 2023-mal ellentétben a rendszerkritikus hangok nem a jogállami, hanem a korrupciós aggályokat helyezik a középpontba az elmúlt időszakban, és számos korrupciós ügy került napvilágra az elmúlt három évben, valamint egyre több ismert ügyről derültek ki új részletek. Másfelől míg korábbi ellenzéki kihívók az Orbán-rendszert előszeretettel nevezték diktatúrának, vagy a miniszterelnököt diktátornak, a jelenlegi legerősebb ellenzéki párt kampánya újra a korrupcióra helyezi a hangsúlyt, és diktátorok helyett bűnözőkről beszél.

Azt is megvizsgáltuk, hogyan befolyásolja a pártpreferencia, hogy milyennek látjuk a rendszert. A különbségek nem meglepő módon különösen élesek. A Fidesz–KDNP szavazói a három legmegengedőbb rendszerleírás között osztották meg szavazataikat. Legnépszerűbb körükben a nemzeti együttműködés rendszere volt, ezt a kormánypártiak 36 százaléka választotta. Az illiberális demokrácia második helyen végzett, a Fidesz-KDNP szavazók negyede választotta, melytől alig lemaradva, harmadik helyen a polgári demokrácia állt, 24 százalékkal. Ezzel szemben a Tisza szavazói körében tarolt a maffiaállam elnevezés, 55 százalék választotta. Ennek a szavazói csoportnak tetszett a legjobban a kifejezés, minden más elmaradt tőle. Második helyen az illiberális demokrácia végzett 12 százalékkal, amelyet az önkényuralom, a polgári demokrácia és a diktatúra követett, a tiszások mindössze 8-9 százaléka választotta ezeket.

A Tiszán-túli ellenzék körében is a maffiaállam dominált, 41 százalék választotta az elnevezést, második helyen az önkényuralom áll 17 százalékkal, ezektől minden más elmarad. A Mi Hazánk támogatóinak körében is a maffiaállam elnevezés vezet 31 százalékos előfordulással, a második helyen viszont egy pozitívabb leírás, a „polgári demokrácia” áll 19 százalékkal, majd a diktatúra 17 százalékkal. A bizonytalanok véleménye szórt a legnagyobbat, szinte minden elnevezés 10-15 százalékot kapott, vagyis a bizonytalanok abban sem voltak biztosak, minek nevezzék a rendszert, amiben élünk. Első helyen 17 százalékkal az önkényuralom állt a körökben.

A válaszok demográfiai bontása kifejezetten érdekes. A 40 év alattiak körében az illiberális demokrácia és a maffiaállam elnevezés volt a legelterjedtebb, a 40-60 év

közötti korosztály egyértelműen a maffiaállam felé hajlik, a korcsoportban minden harmadik ember ezt az elnevezést választotta. Az időseknél is a maffiaállam végzett az élen, 25 százalékkal, de ebben a körben a NER sem szerepelt rosszul, 19 százalékkal. Bár korábban egyértelmű volt, hogy a kormánypártok az idősek, az ellenzék a fiatalok körében a legnépszerűbb, a Tisza átrendezte a pártrendszert, és a szavazótáborok életkori sajátosságai némileg feloldódni látszanak, ezt bizonyítja, hogy a leginkább rendszerkritikus elnevezések ezúttal a 40-60 év közötti korosztályból érkeztek, és az idősek körében is rendszerkritikus leírás dominált.

Az iskolai végzettség szerinti bontás sokat segít a helyzet megértésében. A diplomások, az érettségivel rendelkezők, valamint a szakmunkás végzettségűek körében egyaránt a „maffiaállam” bizonyult a legnépszerűbb meghatározásnak. Itt nagyon szépen kirajzolódik a végzettség szerinti pártpolitikai szakadék: minél magasabb egy válaszadó végzettsége, annál nagyobb eséllyel választja a maffiaállam definíciót. A diplomások 37, az érettségizettek 32 és a szakmunkások 23 százaléka döntött e leírás mellett. Ezzel szemben a legfeljebb nyolc általánost végzettek elsősorban a „nemzeti együttműködés rendszereként” tekintenek Magyarországra, ezt 28 százalék választotta, a maffiaállamot mindössze 9%. Emellett ebben a csoportban a „polgári demokrácia” kifejezés is viszonylag népszerű (17%). A szakmunkás végzettséggel rendelkezők körében a második helyen főként a „nemzeti együttműködés rendszere” meghatározás jelenik meg, utalva arra, hogy ebben a körben is megtalálhatók a kormánypártiak, míg az érettségizettek és a diplomások esetében az „illiberális demokrácia” kifejezés foglalja el a második legnépszerűbb pozíciót. Ez az eredmény egyértelműen kirajzolja a szavazói táborok közti iskolázottsági törésvonalat, amelyet már több kutatásból ismerhetünk.

A településtípus szerinti bontás ugyancsak nagyon érdekes képet mutat. Bár látszik, hogy minél nagyobb településen él egy adott válaszadó, annál nagyobb eséllyel választja a rendszerkritikus „maffiaállam” elnevezést (Budapesten 34%, községekben már csak 24%) mégis minden településtípusban ez szerepel az első helyen. Ezen eredményekből is látszik, ami a pártpreferencia-kutatásokból is kezd kirajzolódni: Az ellenzék és kormánypártok szavazótáborai között korábban településméret, kor és végzettség szerint is mély törésvonalak húzódtak, mára azonban a településméret és életkor kevésbé meghatározó, a fő különbség az iskolai

végzettségben rejlik, ahol viszont extrém különbségek és mély politikai törésvonalak húzódnak.

Elmondható, hogy elsősorban a pártpreferencia határozza meg, hogyan nevezzük a magyar politikai rendszert, és lényegében a pártszavazó táborok közti különbségek köszönnek vissza a demográfiai bontásban is. Emellett fontos megjegyezni, hogy a „maffiaállam” elnevezés preferálása, ami ellenzéki érzületű válaszadóra utal, számos demográfiai csoportban előfordult és összességében kiemelkedett a mezőnyből, utalva arra, hogy az Orbán-rendszerrel szemben kritikus választók alkotják most a többséget.

A „maffiaállam” kifejezés vélhetőleg a korrupciós ügykere vetülő kiemelt figyelem és a legerősebb ellenzéki kihívó tematizálása okán vált dominánssá a közbeszédben, és lett az ellenzék felé húzó válaszadók legkedveltebb definíciója, míg a durvább rendszerleírásoktól, mint a „diktatúra” vagy a „fasisztoid rendszer” ezek a válaszadók is tartózkodnak. A kormánypártiak a miniszterelnök által bevezetett elnevezéseket részesítik előnyben, ahogyan az várható volt. A kampányhajrában arra számíthatunk, hogy a korrupcióra, az Orbán-rendszer bűneire fókuszáló narratíva továbbra is a Tisza Párt kommunikációjának fontos része lesz. A kormányoldalon eközben marad a 2022-ben már bevált, akkor kétharmados győzelemre váltott háborús félelemkeltés, a biztonság ígérete és az ehhez társuló választási osztogatás, melynek előnyeit közvetlenül a választás előtt élvezhetjük, árát viszont csak a választás utáni években fizetjük meg.

Módszertan: A kutatás 1000 fő telefonos megkérdezésével készült 2026. január 15-20. között. A kutatás nem, életkor, iskolai végzettség és településtípus szerint reprezentatív az ország felnőtt lakosságára. A hibahatár: +/- 3,5%.